

DE STADSTUIN

ONTWERPEN VOOR TUIN, BALKON EN DAKTERRAS

duurzaam en groen leven in de stad

MATT JAMES

FORTE GROEN | VAN HALEWYCK

DE STADSTUIN

ONTWERPEN VOOR TUIN, BALKON EN DAKTERRAS

duurzaam en groen leven in de stad

MATT JAMES

FORTE GROEN | Van Halewyck

Voor mijn tuiniers in de dop, Frankie en Rosie.

Dit is een uitgave van
Forte Uitgevers BV
Postbus 684
3740 AP Baarn

Oorspronkelijke titel: *The Urban Gardener*
Oorspronkelijk uitgegeven in 2014 door Mitchell Beazley, een
imprint van Octopus Publishing Group Ltd
www.octopusbooks.co.uk
in samenwerking met de Royal Horticultural Society, Londen

Verslag: Ingrid Hadders/Vitastaal
Redactie en productie: Vitastaal, Feerwerd
Omslagontwerp: Studio Wouke Boog, Dordrecht
Opmaak binnenwerk: Studio Spade, Voorthuizen

ISBN 978 94 91853 05 0
NUR 425

Design en lay-out © 2014 Octopus Publishing Group Ltd
Tekst © 2014 Matt James
Fotografie © Marijane Majerus
met uitzondering van de foto op blz. 141 © 2014 JS Sims
© 2014 Forte Uitgevers BV, Baarn, voor de Nederlandstalige
uitgave

Matt James asserts the moral right to be identified as the
author of this work. All rights reserved.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd
gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op
enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën,
opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Noot van de uitgever

De meningen en adviezen die in dit boek worden gegeven zijn
bedoeld als richtlijnen. De uitgever, auteur en anderen die een
bijdrage hebben geleverd zijn niet aansprakelijk voor eventuele
verwondingen of andere schade als gevolg van het gebruik
van dit boek.

Voor meer informatie over de boeken van Forte Uitgevers:
www.forteuitgevers.nl

Voor België: Uitgeverij Van Halewyck
Diestsesteenweg 71a - B-3010 Kessel-Lo - België
www.vanhalewyck.be
ISBN 978-94-6131-480-8
D/2014/7104/43

De Royal Horticultural Society (RHS) is de belangrijkste Britse
non-profitorganisatie die is gericht op het promoten van tuinieren
en tuinbouw. De activiteiten op het gebied van liefdadigheid
omvatten onder meer het geven van deskundig advies en informatie,
het opleiden van de volgende generatie tuiniers, het organiseren
van tuinprojecten waarbij kinderen actief aan de slag kunnen,
en het verrichten van onderzoek naar planten, ziekten en diverse
milieukundige aspecten.

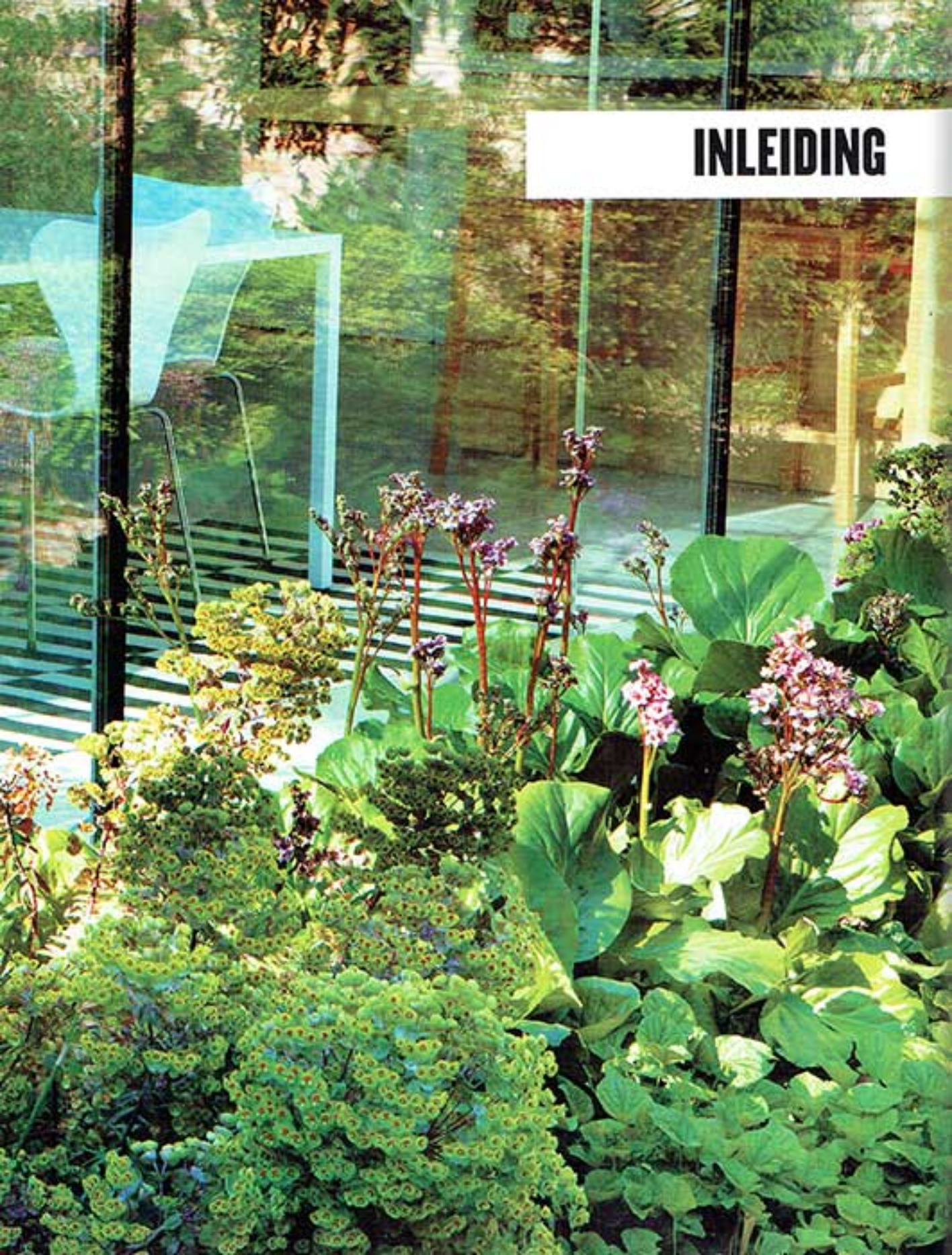
Ga voor meer informatie naar www.rhs.org.uk.

INHOUD

INLEIDING	6
HET GROTE GEHEEL	8
HOE ZIET DE STADSTUIN ERUIT?	26
RUIMTE EN PLAATS	66
PLANTEN VOOR EEN STADSTUIN	102
TUINIEREN IN POTTEN	176
DE STADSTUIN ONDERHOUDEN	198
REGISTER	222
VERANTWOORDING	223

A photograph of a lush indoor garden. In the foreground, there are several plants: a large cluster of small, bright yellow-green flowers with dark centers on the left; a plant with large, rounded green leaves and tall, thin stems bearing clusters of small purple flowers in the center; and another plant with large green leaves and clusters of small pinkish-purple flowers on the right. The background is a large glass window that reflects the outdoor environment, showing a blue sky, green trees, and a white patio umbrella. The word "INLEIDING" is printed in bold, black, sans-serif capital letters on a white rectangular background in the upper right corner.

INLEIDING

Zo op het eerste gezicht zou je kunnen denken dat de typische stadstuin een bijproduct is van de stedelijke planning van lang geleden. De stadstuin is niet zelden klein en in veel opzichten onpraktisch: weinig privacy, veel vervuiling en schaduw – kortom, een en al uitdaging. Het goede nieuws is dat er voor veel van die problemen een oplossing is, zodat al jouw moeite kan leiden tot iets prachtigs. Wie weet is jouw lapje grond een oase die erom smeekt bewerkt te worden.

Je stadstuin doet ertoe. Hij geeft je extra leefruimte, is een veilige speelplek voor kinderen en een heerlijke ruimte om vrienden en familie te ontvangen. De tuin kan ook een plek zijn waar je geest en lichaam kunnen ontspannen. Het is de ideale plek om je vermoeide lichaam en geest te laten ultruilen na een stressvolle dag.

Maar je tuin groen maken doe je niet alleen voor jezelf. Een goed onderhouden tuin verrijkt ook de levens van anderen – niet alleen dat van je huisgenoten en je buren, maar dat van de hele gemeenschap en zelfs dat van de natuur.

En wat dacht je van het milieu? Duurzaamheid, CO₂-uitstoot, transport van voedsel, dieren, het gebruik van water en bestrijdingsmiddelen en dieren – het is slechts een kleine greep uit de zaken die tegenwoordig van groot belang zijn. Jij en je tuin kunnen het verschil maken. Dat betekent echter niet dat alle stadstuinen 'natuurlijk' moeten zijn en je de natuur haar gang moet laten gaan. Een milieuvriendelijk ontwerp kan nog steeds strak en modern zijn. In dit boek vind je talloze eigentijdse ontwerpen in alle denkbare vormen en maten, van souterrains tot dakterrassen op grote hoogte, en alles daartussenin.

Het is mijn doel jou te inspireren met eenvoudig maar praktisch advies over hoe je het beste uit je stadstuin kunt halen, ongeacht het budget, de hoeveelheid beschikbare tijd en de afmeting van de tuin. Misschien heb je niet eens een tuin, maar slechts een paar kleurige potten bij de voordeur; zelfs met een vensterbank kun je van alles doen.

Wat je ook hebt, koester het en waardeer de mogelijkheden. Met vastberadenheid en enthousiasme kun je elke ruimte aanpakken, wat voor de bedenker en harde werker heel bevredigend is en voor alle mensen die een groene oase in de grijze stad zoeken een ongekend groot plezier.

De Royal Horticultural Society

De Royal Horticultural Society (RHS) is de belangrijkste Britse non-profitorganisatie die is gericht op het promoten van tuinieren en tuinbouw. De activiteiten op het gebied van liefdadigheid omvatten onder meer het geven van deskundig advies en informatie, het opleiden van de volgende generatie tuiniers, het organiseren van tuinprojecten waarbij kinderen actief aan de slag kunnen, en het verrichten van onderzoek naar planten, ziekten en diverse milieukundige aspecten. Dit boek is geschreven door de RHS.

Ga voor meer informatie naar www.rhs.org.uk.

Biz. 6: een schitterende groene tuin verbetert het leven in de stad, of je nu binnen of buiten zit.

HET GROTE GEHEEL

Dit boek laat je zien hoe je het beste uit je stadstuin kunt halen. Voor je je verdiept in de details van het ontwerpen en beplanten is het belangrijk naar het totaalplaatje te kijken. Jij en je tuin maken deel uit van een veel groter geheel.

Stads groen

Een groene stad is niets nieuws – de voordelen van planten in grote en kleine steden worden al jarenlang onderkend door vele stadsplanners en landschapsarchitecten. Vanwege het veranderende klimaat en de terechte zorgen over energieverbruik en de krimpende biodiversiteit is men het nog niet eerder zo eens geweest over het gunstige effect van stadstuinen en de beplanting ervan.

Je zou kunnen twijfelen aan de waarde van jouw individuele bijdrage, maar als iedere bewoner van elk huis in elke straat de moeite zou nemen, zou het effect onvoorstelbaar groot zijn. Vergeet niet dat het simpelweg een optelsom is. Je tuin doet ertoe! Planten en tuinen dragen op de volgende manieren bij.

• Het CO₂-probleem aanpakken

In grote en kleine steden valt luchtvervuiling niet te negeren. Fabrieken, vliegtuigen en wegverkeer stoten zwaveldioxide, koolstofmonoxide, koolstofdioxide en stikstofdioxide uit. Het gevolg is dat onze gebouwen met dikke lagen vuil worden bedekt dat onder meer bestaat uit fijnstof (komt vrij bij het remmen) en uitlaatgassen. Bladeren vangen onzuiverheden in de lucht, die door de regen weer in de aarde terecht komen. Planten zijn de longen van een stad; met name bomen 'ademen' bij fotosynthese enorme hoeveelheden koolstofdioxide in. Planten met sterk geurende bloemen kunnen een verademing zijn tussen al die verontreinigde lucht.

Hoeveel koolstofdioxide er wordt opgeslagen in stadstuinen en hoeveel koolstof door tuinen en tuinieren wordt uitgestoten, is onbekend. Sommige wetenschappers beweren zelfs dat er meer koolstof wordt uitgestoten bij het creëren en onderhouden van een tuin dan

wanneer er helemaal niet wordt getuinierd. Dit hangt echter af van de stijl en de manier van onderhoud. Wil je de uitstoot van koolstof terugdringen, gebruik dan plaatselijke materialen, plant zoveel mogelijk planten, plant een boom (bomen nemen heel veel koolstof op) en ga op de biologische toer. Kap volgroeide bomen niet, en besproei en bemest je gazon niet. Gebruik een handmaaier, draai de verwarming van je kas omlaag en maak zelf compost.

• Stadse temperaturen

Vergeleken met het platteland zijn zowel grote als kleine steden warm, en ze worden steeds warmer. Beton, baksteen en asfalt absorberen de warmte van de zon – wat

Blz. 10: een oase hoog boven de drukke straten. Stel je voor dat iedereen zijn tuin zo groen zou maken...

Rechts: gazons, beplante bedden, bomen en goed doorlatende oppervlaktes van grind en boomschors nemen regenwater op en zorgen ervoor dat het wordt opgenomen door de aarde in plaats van direct naar het riool te lopen en overstromingen te veroorzaken.

bijdraagt aan het zogenoemde hitte-eilandeffect – terwijl begroeiing die warmte weerkaats; natuurlijk geven bomen ook schaduw. Een hogere temperatuur (met name 's nachts merkbaar) betekent dat tere planten minder bescherming nodig hebben in de winter, maar ook dat planten eerder bloeien, dat ze meer water nodig hebben en dat de kans groter wordt op een aanval door ongedierte en ziekten die bij dat warmere weer gedijen.

• Overstromingen & regenwater

In tegenstelling tot tegels en soortgelijke materialen absorberen aarde en gras regenwater, waarmee de kans op plaatselijke overstromingen kleiner wordt. Planten, en met name bomen, vangen regenwater op en geven het water vertraagd door aan de aarde, waardoor putten en afvoeren minder onder druk komen te staan.

• Energieverbruik terugdringen

Planten en bomen laten niet alleen de lucht maar 's zomers ook gebouwen afkoelen, die ze dan 's winters weer verwarmen; zo kan worden bespaard op airconditioning en centrale verwarming. Groene daken en muren

(door gebruik van klimplanten en speciaal hiervoor ontworpen modules; zie blz. 144) zijn ideaal.

Bomen, vooral loofbomen, zijn erg nuttig: in de zomer bieden ze verkoeling door hun schaduw en in de winter, wanneer de bladeren zijn gevallen, kan het verwarmende zonlicht de aarde en de gebouwen bereiken. Op de juiste plaats kunnen bomen en hagen de wind geleiden, die vervolgens een gebouw afkoelt, of als windbreker dienen.

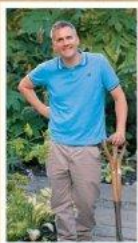
• Water opvangen

Door de klimaatveranderingen en de stijgende temperatuur zullen watertekorten vaker voorkomen. Probeer water op te vangen of te hergebruiken (zie blz. 210).

• Dieren & biodiversiteit

Met de stadstuin kun je allerlei soorten vogels, insecten en andere levende wezens plezieren. Door de verstedelijking worden steeds meer natuurlijke habitats in hun voortbestaan bedreigd. Door je manier van tuinieren aan te passen – door minder bestrijdingsmiddelen te gebruiken – en te letten op het soort planten dat je plant, kun je die negatieve ontwikkeling iets verlichten.

MET DE STADSTUIN BIEDT TUINONTWERPER EN DOCENT MATT JAMES EEN TOEGANKELIJKE EN PRAKTISCHE HANDLEIDING AAN LEZERS DIE HET BESTE UIT HUN STADSTUIN WILLEN HALEN.

Hoe maak je een stadstuin - ongeacht afmeting en ligging - van balkons, dakterrassen, binnenplaatsen, plaatsjes voor souterains en doorgangen?

Tien eenvoudige manieren om je tuin 'groener' te maken met behulp van enkele duurzame technieken.

Een buitenruimte creëren waar je kunt relaxen, spelen en eten en je eigen 'groente' kunt verbouwen.

Bepanting: met behulp van planten de stadstuin indelen, kleur, vorm en textuur introduceren, en schaduw en privacy creëren.

Onderhoud en verzorging: technieken en planning, water geven, drainage en onkruid tegengaan.

Met overzichtelijke projecten, zoals het maken van een levende muur en het inzaaien van een stadswide.

MATT JAMES

www.forteuitgevers.nl
www.vanhalewyck.be

ISBN 978-94-91053-05-0

9 789491 853050